

DELEGERING

Vad är en delegering och vad är grundförutsättningarna för en delegering

- Överlåtelse av en hälso-och sjukvårdsuppgift från en legitimerad personal till en personal med reell kompetens men utan formell kompetens
- God och säker vård
- Vid utförande av uppgift som man fått på delegering är du som personal hälso- och sjukvårdspersonal och ansvarar för att utföra uppgiften på rätt sätt.

Delegering skall vara

- Personlig
- Skriftlig
- Tidsbegränsad

När används en delegering och när är det egenvård ?

- När en i omsorgstagaren inte kan ansvara och hantera sina läkemedel själv och behöver hjälp.
Då krävs det delegering
- När en omsorgstagaren kan ansvarar för sina läkemedel eller kan göra detta med stöd av annan kan det vara egenvård eller egenvård med praktisk hjälp. Denna bedömning görs av legitimerad personal

Ansvar vid delegering

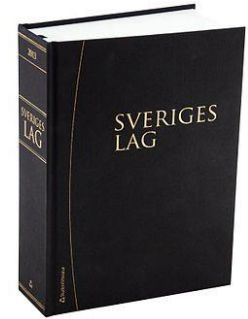
Den som tar emot delegering

- Berätta för den som delegerar om din förmåga att utföra uppgiften
- Ansvara för att utföra uppgiften på rätt sätt

Den som delegerar

- Informera om delegering och vad det innebär
- Informerar om var personal vänder sig vid frågor
- Följa upp vid behov
- Återkalla delegering vid behov

Lagar och föreskrifter

- Hälso- och sjukvårdslagen
- Patientsäkerhetslagen
- SOSFS 1997:14 Föreskrift om delegering
- HSLF-FS 2017:37 om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdslagen

Grundläggande reglerna för all hälso- och sjukvård

- God och säker vård
- God kvalitet och hygien
- Trygghet i vård och behandling
- Respekt och integritet

Patientsäkerhetslagen

- Du har ett eget ansvar för hur arbetsuppgiften utförs
- Rapportera risker för vårdskada/rapportera vårdskada

Du är skyldig att bidra till att det är hög säkerhet i hälso- och sjukvården och rapportera risk för vårdskador och när det uppstått fel enligt verksamhetens rutin gällande avvikelser

SOSFS 1997:14 Föreskrifter och allmänna råd om delegering

Var och en som arbetar inom hälso- och sjukvården och som i sin yrkesverksamhet är ställd under Socialstyrelsens tillsyn, har ett eget självständigt ansvar för sitt eget yrkesmässiga handlande. Den som delegerats en uppgift är ansvarig för de upplysningar hon/han lämnat eller underlåtit att lämna om sin kompetens för uppgiften. Om t ex vederbörande inte anser sig ha tillräckliga kunskaper för uppgiften, måste man upplysa den som delegerande om detta.

HSLF-FS 2017:37 om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården

Grunden för läkemedelshantering är att den ska vara individuellt anpassad och säker utifrån den enskildes sjukdom och personliga förutsättningar.

Delegering innebär att en arbetsuppgift överförs från en befattningshavare som har formell och reell kompetens för viss arbetsuppgift genom utbildning och erfarenhet till befattningshavare som genom erfarenheter i arbetet lärt sig att utföra en arbetsuppgift och därigenom fått reell kompetens för denna

Den som iordningsställer, administrerar eller överlämnar läkemedel ska ha tillgång till läkemedelsordinationen, vem som ordinerat samt tidpunkt för ordination

Läkemedel- olika administrationsätt

- Tabletter, kapslar, depotabletter, flytande via munnen
- Inhalatorer, inandas
- Ögondroppar, ögonsalvor
- Örondroppar
- Salvor, krämer, plåster på huden
- Stolpiller- Suppositorier via ändtarmen
- Vagitorier- via slidan
- Injektioner, subcutant, intramuskulärt, intravenöst

Hygien

- E-utbildning basala hygienrutiner

[Ny utbildning om basala hygienrutiner i vård och omsorg - Kunskapsguiden](#)

Innan läkemedel ges

- Vad skall du tänka på ?

- Rätt omsorgstagare
- Kontrollera mot ordinationshandlingen
- Kontrollera signeringslistan innan läkemedel ges
- Rätt antal läkemedel
- Rätt sätt
- Rätt tidpunkt
- Signera

Avvikelse: reagera, rapportera, dokumentera

Förändringar i omsorgstagarens hälsotillstånd och om omsorgstagaren inte vill ta sina mediciner måste sjuksköterska kontaktas

Ordinationshandling

Stående, dispenserade läkemedel

Insättningsdatum förskrivare	Läkemedelsnamn, läkemedelsform och styrka	Dosering, användning och ändamål				Obs!	
2013-01-11 R Jännebäck	Metformin Meda, tablett 850 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: diabetes	
		1					
2013-01-23 R Jännebäck	Trombyl, tablett 160 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: blodproppsförbyggande	
		1					
2013-01-11 R Jännebäck	Atenolol Mylan, tablett 50 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: för hjärtat	
		1					
2013-01-23 R Jännebäck	Felodipin Teva, depottablett 5 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: bt	
		1					
2013-02-20 R Jännebäck	Ramipril HEXAL, tablett 5 mg	08	12	14	20	2 tabletter klockan 20:00. Ordinationsorsak: bt	
					2		
2013-03-01 R Jännebäck	Losatrix, filmdragerad tablett 12,5 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: bt	
		1					
2013-01-23 R Jännebäck	Diklofenak Mylan, enterotablett 50 mg	08	12	14	20	1 tablett klockan 08:00, 1 tablett klockan 12:00, 1 tablett klockan 14:00. Ordinationsorsak: värk	
		1	1	1			

Stående, originalförpackningar

Insättningsdatum förskrivare	Läkemedelsnamn, läkemedelsform och styrka	Dosering, användning och ändamål	Obs!
2013-09-16 L Pärlema	NovoMix 30 FlexPen, injektionsvätska, suspension i förfylld injektionspenna 100 E/ml (5x3 milliliter)	12 E kl.8.00 i samband med måltid, 12 E Kl 1600 i samband med måltid. Ordinationsorsak: diabetes typ 2 Notera: enligt vårdprogram kommun	
2013-01-11 R Jännebäak	Sahures, tablett 5 mg (100 styck)	08 12 14 20 1 1 1 1 1 tablett klockan 08:00. Ordinationsorsak: högt bt	
2013-01-12 R Jännebäak	Enalapril Actavis, tablett 20 mg (100 tablett(er))	en dagligen. Ordinationsorsak: hjärtsvikt	
2013-09-16 L Pärlema	Hydrea, kapsel, hård 500 mg (100 kapsel/kapslar)	08 12 14 20 D 1 1 1 1 Oregelbunden dosering 7 dagars schema. Dag 2, 3, 6 och 7: 1 kapsel klockan 08:00. Dag 4 och 5: 2 kapslar klockan 08:00. Dag 1: Inget. Upprepa därefter schema. Ordinationsorsak: leukemi	
2013-10-01 L Pärlema	ⓘ Ciklosporin IVAX, kapsel, mjuk 25 mg (50 kapsel/kapslar)	08 12 14 20 D 1 1 1 D Oregelbunden dosering 6 dagars schema. Dag 1: 1 kapsel klockan 08:00, 1 kapsel klockan 20:00. Dag 2: 1 kapsel klockan 08:00, 2 kapslar klockan 20:00. Dag 3: 1,5 kapslar klockan 08:00, 2 kapslar klockan 20:00. Dag 4: 2 kapslar klockan 08:00, 2,5 kapslar klockan 20:00. Dag 5: 2,5 kapslar klockan 08:00, 3 kapslar klockan 20:00. Dag 6: 3 kapslar klockan 08:00, 3 kapslar klockan 20:00. Upprepa schema i 30 dagar. Ordinationsorsak: hemma	Sista dag 2013-10-30 L. Pärlema Gäller fr.o.m 2013-10-01

Vid behovläkemedel

Insättningsdatum förskrivare	Läkemedelsnamn, läkemedelsform och styrka	Dosering, användning och ändamål	Obs!
2013-01-11 R Jännebäak	Cilaxoral, orala droppar, lösning 7,5 mg/ml (30 milliliter)	VB vb. 5 - 15 droppar till natten. Ordinationsorsak: förstoppning	
2013-09-16 L Pärlema	Stesolid, tablett 2 mg (50x1 styck)	VB t tablett vid oro och ångest, max 2 ggr/dygn. Ordinationsorsak: oro och ångest	

Handelsvaror (inga ordinationer)

Hur delas läkemedel ?

Dosett

Apo-dos

Peroral-administrering-via munnen

- Tabletter, kapslar, brustabletter, mixtur

Tänk på att omsorgstagaren sitter bra. Ge att dricka innan du ger tabletterna och minst $\frac{1}{2}$ glas vatten i samband med att du ger tabletterna

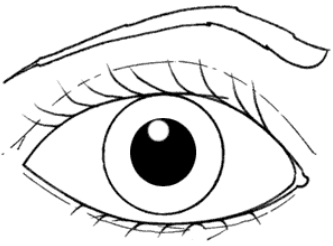
Kan alla tabletter krossas och alla kapslar öppnas?

- Nej, har en omsorgstagare svårt att svälja tabletter /kapslar kontakta alltid sjuksköterska

Inhalation

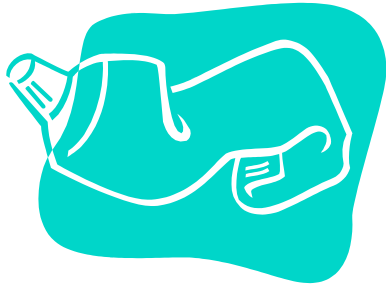

- Sitta upp
- Andas ut ordentligt om möjligt innan inhalationen
- Inandning med läkemedel
- Håll andan ca 10 sekunder
- Skölj munnen
- Läs bruksanvisning då inhalatorer finns i flera olika modeller.

Ögondroppar-Ögonsalva

- Handhygien
- Kontrollera i vilket öga som droppar/salva skall ges och antal droppar.
- Be omsorgstagaren ligga på rygg eller luta huvudet bakåt
- Dra försiktigt ner nedre ögonlocket och applicera ögondr/salva (ca 1 cm)
- Be omsorgstagaren blunda en stund så att ögondroppar sprids över ögat
- Om olika ögondroppar skall ges vänta några minuter mellan de olika
- Både ögondroppar och salva –Ge ögondroppar först
- Märk ny förpackningen med datum. Oftast hållbara 1 månad
- En del ögondroppar/salvor skall förvaras svalt. Den flaska/tub som används skall förvaras i rumstemperatur

Salvor- krämer på huden

- Använd handskar
- De flesta krämer och salvor skall strykas på tunt
- Har en brukare både mjukgörande och kortisonkräm undvik att smörja samtidigt. Risk för minskad effekt av kortisonet om man smörjer med krämerna direkt efter varandra

Webbsida med instruktionsfilmer hur olika läkemedel ska användas

<https://www.medicininstruktioner.se/hcp/>

En gång till: Innan läkemedel ges - Vad skall du tänka på ?

- Rätt omsorgstagare
- Kontrollera mot ordinationshandlingen
- Kontrollera signeringslistan innan läkemedel ges
- Rätt antal läkemedel
- Rätt sätt
- Rätt tidpunkt
- Signera

Avvikelse: reagera, rapportera, dokumentera

Förändringar i omsorgstagarens hälsotillstånd och om omsorgstagaren inte vill ta sina mediciner måste sjuksköterska på vårdcentralen kontaktas.

Avslutningsvis

Du ansvarar för att meddela sjuksköterskan eller din chef i god tid innan din delegering går ut!

Viktigt att känna till för dig som personal

**Samverkansrutiner gällande delegering, undernäring, demens mm finns på
(revidering pågår 2021)**

www.solna.se/vardsamverkan